

ราม

นิทรรศการภาพเขียนฝีพระหัตถ์
ม.จ. การวิก จักรพันธุ์

Exhibition of Paintings by
H.S.H. Prince Karawik Chakrabandhu

Rama IX Art Museum Foundation

CAT-2-0038-1998
SOL-0067-11-1998

ราม ๖๕๐๐

อนันตนาถการจาก

ศูนย์สังคีตศิลป์ ธ.กรุงเทพ

Rama IX Art Museum Foundation

การวิ

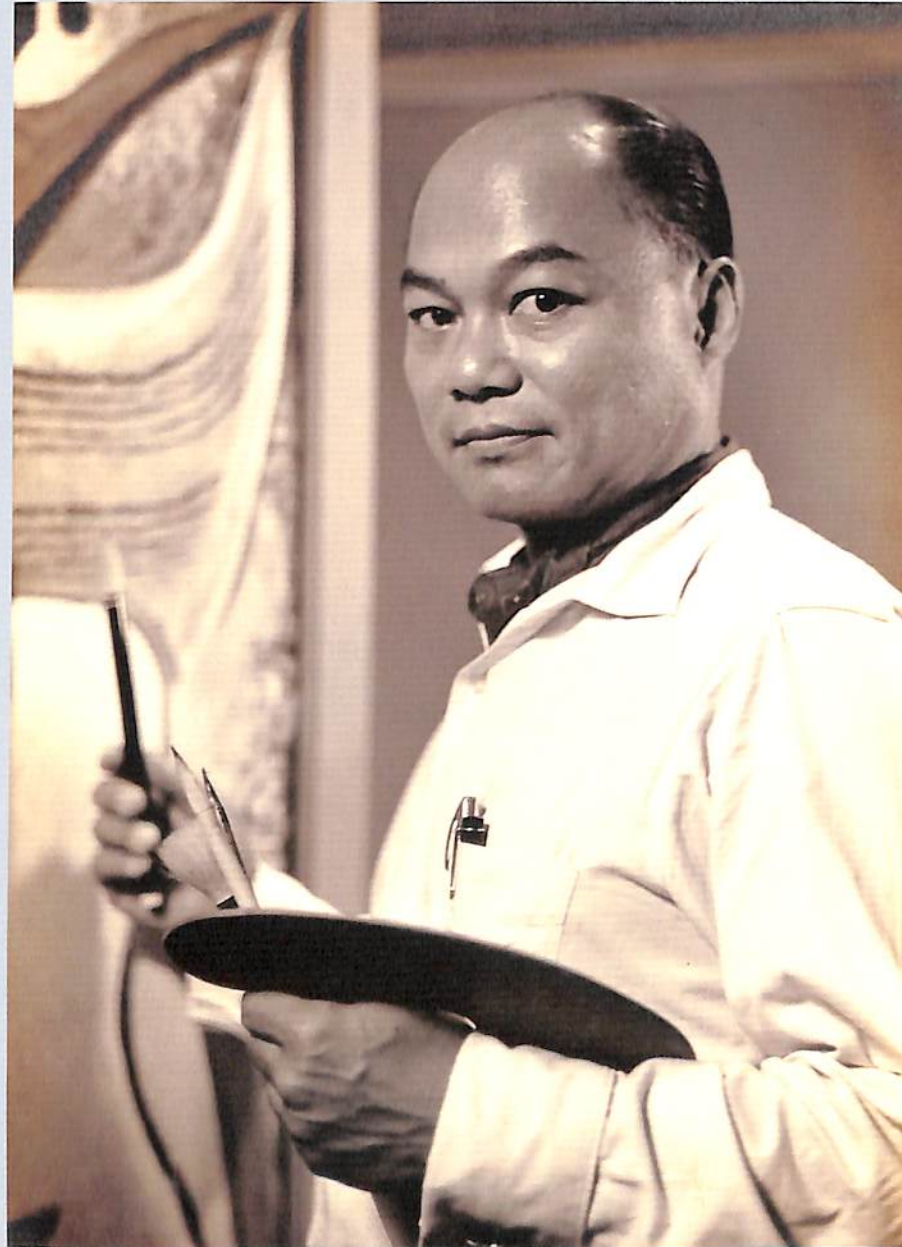
นิทรรศการภาพเขียนฝีพระหัตถ์
ม.จ.การวิก จักรพันธุ์

ณ หอศิลป์ผ่านฟ้า ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
สาขาสะพานผ่านฟ้า ชั้น ๒ ถนนราชดำเนิน กรุงเทพฯ
๑๙ พฤศจิกายน - ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๑
เวลา ๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. เว้นวันอาทิตย์

Exhibition of Paintings by
H.S.H. Prince Karawik Chakrabandhu

At the Musical Art Centre, 2nd floor, Bangkok Bank
Saphan Phan Fah Branch, Rajdamnern Avenue, Bangkok
As of 19th November - 19th December 1998
from 9.00 a.m. to 5.00 p.m. Closed Sunday

มูลนิธิ
หอศิลป์แห่งชาติ
RAMA IX ART MUSEUM FOUNDATION

Rama IX Art Museum Foundation

คำนำ INTRODUCTION

โอกาสที่ ม.จ.การวิก จักรพันธุ์ ทรงมีพระชันษาครบ ๘๐ ปี เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๔๑ มูลนิธิธนาคารกรุงเทพ เห็นว่าท่านทรงมีอุปการะคุณต่อมูลนิธิฯ เป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะทรงเป็นองค์ประธานตัดสินภาพจิตรกรรมบัวหลวงมาตั้งแต่ต้นตรับกระทั่งปัจจุบันแล้ว ยังทรงประทานความรู้ความคิดเห็นให้มูลนิธิฯ ปรับปรุงกิจกรรมนี้ให้โดดเด่นเป็นที่ยอมรับของศิลปินและผู้สันทนาศิลปะอีกด้วย ดังนั้นในวาระสำคัญนี้ จึงได้ขอประทานอนุญาตนำภาพเขียนฝีพระหัตถ์ นับแต่ทรงเริ่มวาดรูปจนได้รับรางวัลเหรียญเงินและเหรียญทองแดงจากงานศิลปกรรมแห่งชาติหลายครั้ง มาแสดงนิทรรศการเพื่อให้บรรดาท่านผู้ชื่นชอบงานเขียนสีน้ำที่หาผู้เขียนได้ยากขึ้น ได้ชมงานฝีพระหัตถ์ในครั้งนี้ โดยจะมีภาพเขียนสีน้ำฝีพระหัตถ์จำนวนหลายสิบภาพ ซึ่งสืบค้นได้ในขณะนี้มาร่วมแสดง นับเป็นการรวบรวมผลงานของพระองค์ท่านที่ค่อนข้างจะสมบูรณ์ที่สุด

ม.จ.การวิก จักรพันธุ์ ทรงเล่าถึงงานเขียนสีน้ำว่า ทรงนิยมระบายสีน้ำที่เปียกและโปร่งใส เพราะสีน้ำที่เปียกจะมีภาพที่เกิดขึ้นเองโดยไหลเข้าหากัน บางที “ระเบิด” ออกมาซึ่งทำให้ผู้เขียนได้จินตนาการต่อไป จึงเป็นลักษณะที่ทำหายและน่าตื่นเต้นเช่นเดียวกับความโปร่งใสเห็นกระดาดขาวทะลุเห็นสีอ่อน ๆ ที่ระบายไว้ก่อน จึงเห็นได้ว่าทรงเป็นผู้มีความชำนาญและเข้าใจการเขียนสีน้ำอย่างแท้จริง ทำให้ภาพที่ปรากฏเป็นภาพที่มีชีวิตชีวาสดใส

ศาสตราจารย์ วิฑูรย์ ตั้งเจริญ เขียนถึงภาพเขียนฝีพระหัตถ์บางภาพไว้ในมติชนสุดสัปดาห์ เมื่อ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๓๘ ตอนหนึ่งว่า “ภาพนาเกลือ” แสดงการตัดสินใจและความประณีตในการป้ายพู่กัน รื้อรอยการเว้นสีขาวและการวาดกระดาดสีน้ำท่ามกลางสีออกเขียว กลมกลืนไปทั้งภาพ ทั้งสภาพเกลือ ทิวทัศน์ ท้องฟ้า และบรรยากาศทั่วพื้นภาพ...งดงามและประณีตในจังหวะลีลา

นับเป็นเครื่องยืนยันว่า ภาพเขียนฝีพระหัตถ์ของ ม.จ.การวิก จักรพันธุ์ เป็นงานเขียนที่ยอดเยี่ยมและยอมรับกันทั่วไปว่าทรงเป็นศิลปินชั้นแนวหน้าพระองค์หนึ่งของศิลปภาพอย่างแท้จริง

งานนิทรรศการภาพเขียนฝีพระหัตถ์ครั้งนี้ มูลนิธิธนาคารกรุงเทพ ได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งที่เป็นสมบัติส่วนตัวของพระองค์ ของทายาท ตลอดจนผู้สะสมผลงานอันล้ำค่าของท่านให้ความเมตตาแก่มูลนิธิฯ ให้ขอยืมภาพที่ทูลถนอมมาร่วมแสดง มูลนิธิฯ ขอขอบพระเดชพระคุณ ท่านทั้งหลายที่มีส่วนให้งานครั้งนี้ ประสบความสำเร็จสมบูรณ์เท่าที่จะกระทำได้ในเวลาอันจำกัดนี้

มูลนิธิธนาคารกรุงเทพ

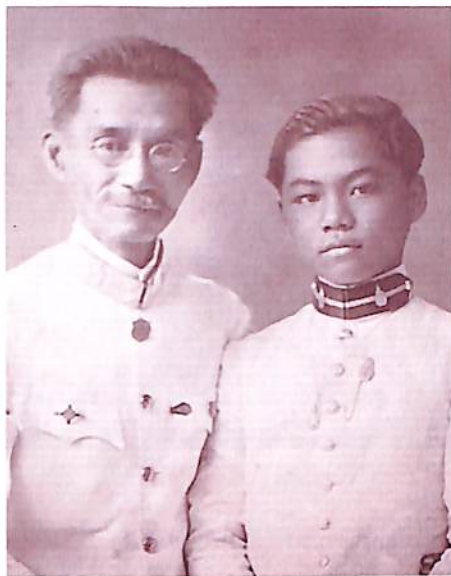
๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๑

In view of “H.S.H.” Prince Karawik Chakrabandhu’s constant support of the Bangkok Bank Foundation and his outstanding contributions to the cause of art and art appreciation, the Foundation decided to include as many of his works as possible in the 1998 Bua Luang Exhibition of Paintings.

This is both in appreciation of his long-standing help and association with the Foundation over the years, and in belated celebration of his 80th birthday which took place in April this year.

Bangkok Bank Foundation

19 November, 1998

หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์ ขณะยังทรงพระเยาว์ ทรงเป็นเจ้านายองค์เล็กๆ ในพระราชวังสวนดุสิต ทรงเป็นนักเรียน นักเล่น นักดนตรี และนักศิลปะ พร้อมเสด็จพ่อก่อนเดินทางไปฝรั่งเศส รูปนี้ถ่ายปี พ.ศ. ๒๔๔๓

พระประวัติย่อ

หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์

หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์ ประสูติเมื่อวันจันทร์ ที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๐ เป็นโอรสในพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าเสวตธวัชร์วราวัตร กรมหมื่นอนุพงษ์จักรพรรดิ พระโอรสในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าจุฑามณี กรมพระจักรพรรดิพงษ์ มารดาคือหม่อมไป๋

ในวัยเด็กทรงเริ่มการศึกษาชั้นประถมที่โรงเรียนวัดนิเวศธรรมประวัติ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ชีวิตในวัยเด็กส่วนใหญ่จะติดตามเสด็จพ่อ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๙ จึงได้ถวายตัวแด่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ ในวโรกาสที่เสด็จแปรพระราชฐานไป

ประทับแรมที่อยุธยา และทรงเข้ารับการศึกษาอบรมตามแบบฉบับของชาววังเช่นเดียวกับเจ้านายพระองค์อื่นๆ หม่อมเจ้าการวิก ทรงใช้เวลาศึกษาอยู่ในโรงเรียนราชกุมาร ซึ่งพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งขึ้นในพระที่นั่งอภิเศกดุสิต พระราชวังดุสิต ทรงศึกษาอยู่ราว ๑๒ ปี จึงได้รับพระมหากรุณาธิคุณให้เดินทางไปศึกษาต่อยังประเทศฝรั่งเศส โดยพระประสงค์จะทรงให้เข้าเรียนโรงเรียนนายร้อยตามคำกราบบังคมทูลเชิญของทูตทหารฝรั่งเศสในขณะนั้น ระยะเวลาได้เข้าเรียนระดับชั้นมัธยมที่โรงเรียน Lycee Perier ซึ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาล ไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน ณ สถาบันการศึกษาแห่งนี้เองที่ทรงศึกษาเบื้องต้นทั้งสายวิทย์

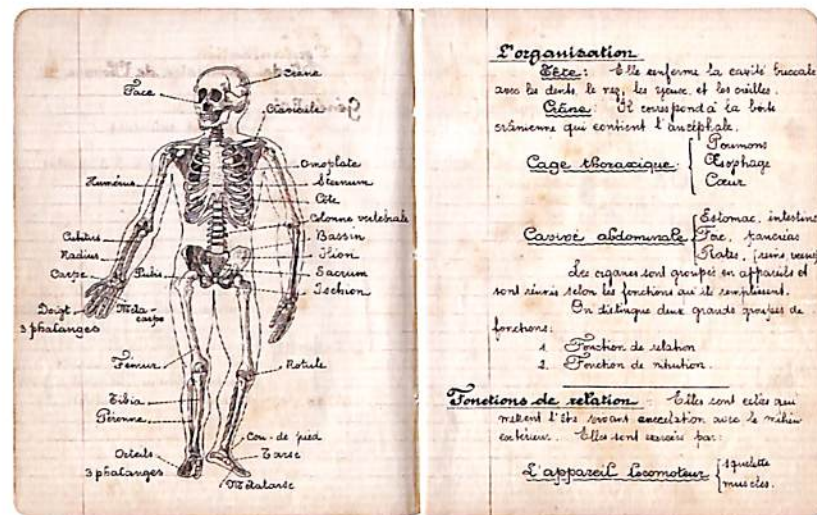
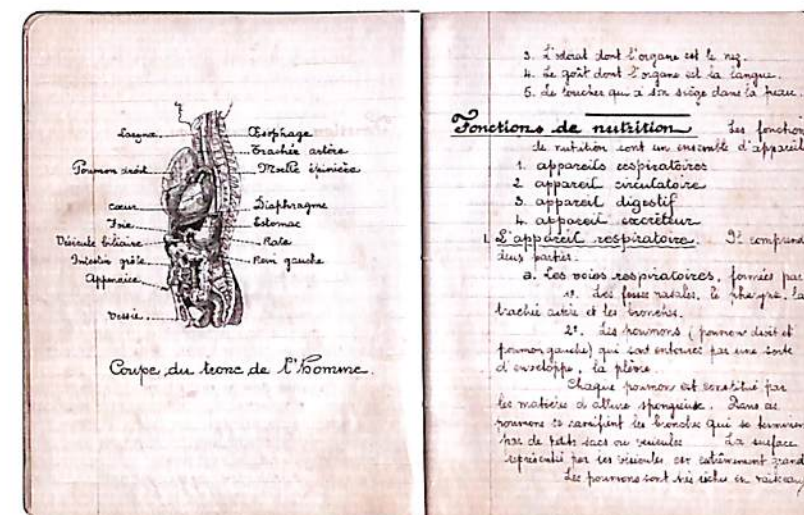
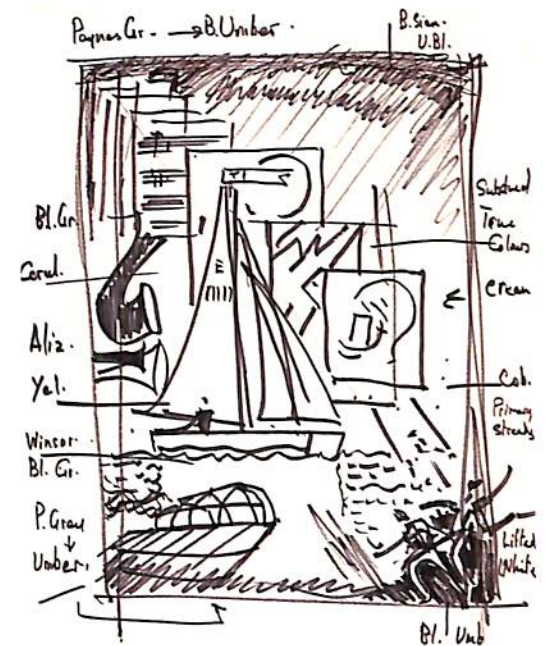
Rama IX Art Museum Foundation

และสายศิลป์ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน ท่านจึงได้รับการศึกษาศิลปะ ทั้งวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ และวาดรูป ซึ่งเป็นวิชาบังคับในหลักสูตร

การศึกษาของท่านนับว่า ประสบความสำเร็จอย่างยอดเยี่ยม เพราะสามารถสอบได้เป็นที่ ๑ ของชั้น ได้รับรางวัลเรียนดี การศึกษา ณ โรงเรียนนี้ท่านทรงศึกษาจนสามารถสอบได้ระดับบัคาโลเรอที่ ๑ (Baccalaureat) ซึ่งเท่ากับมัธยมปลายของไทย จากนั้นจึงทรงเลือกเข้าเรียนในหลักสูตร Chartered Institute of Secretaries of Joint Stock Companies แทน การเข้าเรียนในโรงเรียนนายร้อยตามพระราชวินิจฉัยของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีฯ ซึ่งตามเสด็จ

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวไปรักษาพระองค์ด้วยโรคต่อกระดูกที่อังกฤษ และหม่อมเจ้าการวิก ได้ตามเสด็จไปถวายงาน เพราะโรงเรียนเปิดเทอม ซึ่งการศึกษา ณ ที่นี้เองจึงเป็นผลดีต่อพระองค์ในขณะที่ยังทรงเป็นมหาดเล็กรับใช้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวในลำดับต่อมา

ในช่วงที่ประทับที่ฝรั่งเศสเป็นระยะที่เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ จึงทรงเข้าขบวนการเสรีไทย สายยุโรปใน "กลุ่มข้างเผือก" เพื่อต่อต้านกองทัพญี่ปุ่น เมื่อเสร็จสงครามก็เข้าทำงานในบริษัทเอกชนของอังกฤษ เริ่มเข้าทำงานในตำแหน่งช่างพิมพ์ และโดยที่ทรงเป็นผู้ที่มีความมานะอดทน เรียนรู้งานต่าง ๆ อย่างรวดเร็วมาก

หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์ ในฐานะเสรีไทย
ภาพนี้ทรงฉายร่วมกับเพื่อนคนไทยท่านอื่นๆ
ขณะเดินทางกลับไปปลดประจำการที่ประเทศอังกฤษ

บริษัทจึงได้ขอให้ท่านมารับหน้าที่เป็นผู้จัดการสาขาให้
กับบริษัท เซอร์วิส การาจ ประมาณ ๑๐ ปี และย้ายมา
เป็นผู้จัดการบริษัทประชาชนอีกราว ๆ ๑๐ ปี หลังจาก
นั้นจึงทรงอุทิศเวลาให้กับการถวายนานรับใช้ใกล้ชิด
เบื้องพระยุคลบาทสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระ
ราชินีในรัชกาลที่ ๗ จนตลอดพระชนม์ชีพ

ในฐานะที่ทรงเป็นศิลปินยอดเยี่ยม ทรงเล่าว่า
ในการเรียนหนังสือในโรงเรียนที่ฝรั่งเศสได้สอนให้
พระองค์รักและสนพระทัยต่องานเขียนเป็นอย่างมาก
จนถึงกับฝึกเขียนภาพต่าง ๆ จนเรียกได้ว่าทรงเป็นผู้
ชำนาญคนหนึ่ง ท่านจะทรงใช้เวลาว่างจากงานเขียนรูป
ต่างๆ อยู่เสมอ จนกระทั่งวันหนึ่ง นายซาโตมิ จิตรกร
ชาวญี่ปุ่นมาเห็นสีน้ำที่ทรงวาดไว้แขวนอยู่ฝาผนังตำหนัก
ซึ่งเป็นผีพระหัตถ์ จึงขอนำไปส่งประกวดงานศิลปกรรม
แห่งชาติ เมื่อปี ๒๔๕๓ ปรากฏว่าภาพ “เขาสิงห์” ที่ส่งเข้า
ประกวดได้รับรางวัลเหรียญเงิน สาขาทัศนศิลป์
ประเภทงานจิตรกรรม และต่อมาจึงส่งงานเข้าประกวด

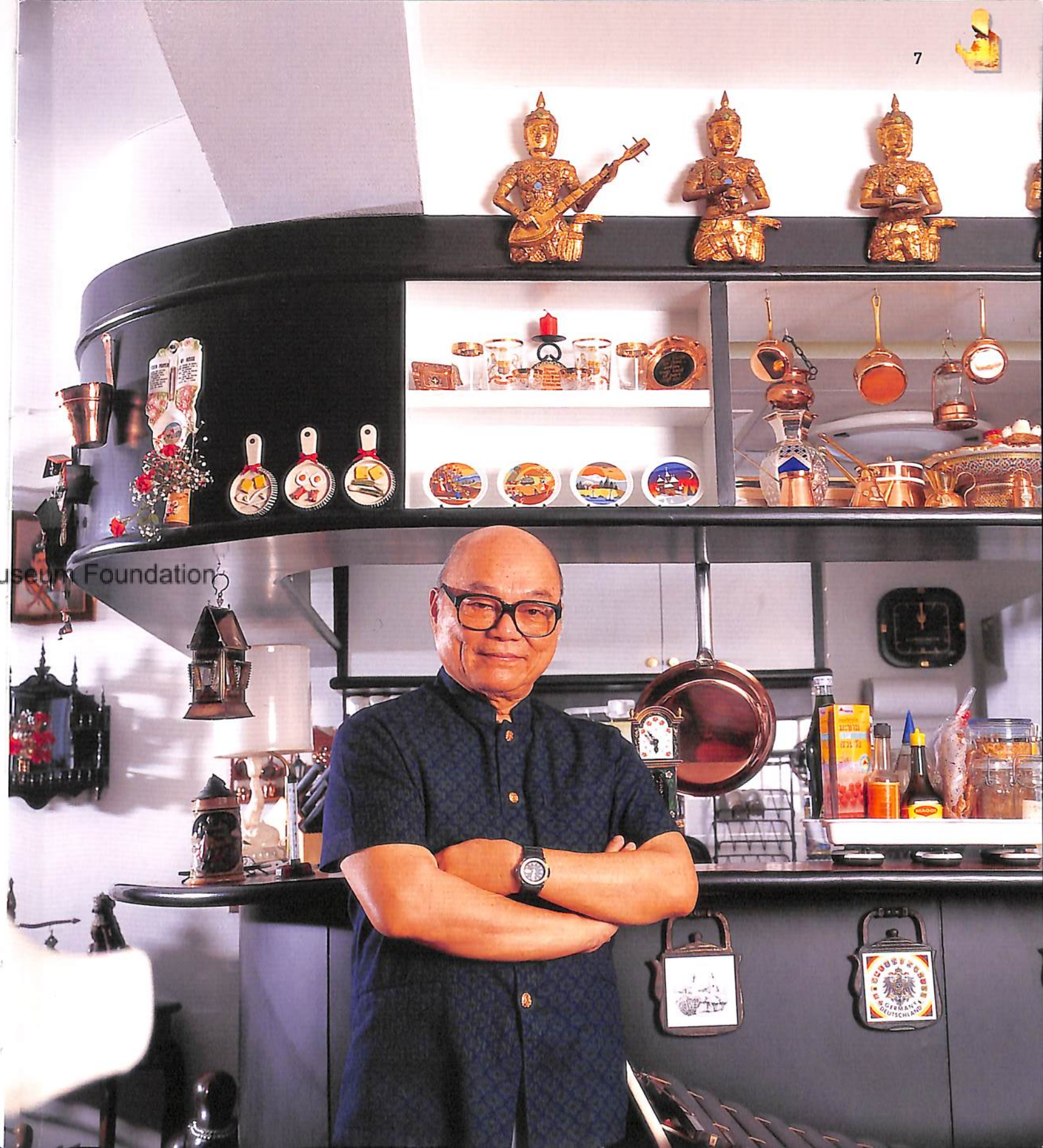

อีกหลายครั้ง และทรงได้รับรางวัลต่อเนื่องกันมาอีก ๖
ปีติดต่อกัน โดยได้รับรางวัลเหรียญเงิน ๒ เหรียญ
เหรียญทองแดงอีก ๕ เหรียญ

ในฐานะศิลปินผู้มีฝีมือยอดเยี่ยมดังกล่าวแล้ว
ยังทรงรับเป็นองค์ประธานตัดสินภาพเขียนของสถาบัน
ต่างๆ อีกหลายแห่ง ที่สำคัญก็คือ องค์ประธานตัดสิน
รางวัลจิตรกรรมบัวหลวง ตั้งแต่ครั้งแรกตราบจนถึง
ปัจจุบัน จนกระทั่งมหาวิทยาลัยศิลปากร ถวายปริญญา
ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาจิตรกรรม เมื่อปี ๒๕๓๐
และปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขา
วิชาศิลปกรรมศาสตร์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เมื่อปี ๒๕๓๘ อีกด้วย

ขณะนี้ทรงปลอดจากภารกิจทั้งปวง แม้จะมี
พระชันษาถึง ๘๐ แล้ว ก็ยังทรงใช้เวลาว่างเขียนรูป
สเก็ตรูปเพื่อความสบายพระทัยกับพระสหายคู่พระทัย
หม่อมประอร จักรพันธุ์ ณ บ้านตากะยาย ที่หมู่บ้าน
ลัมมการ

Rama IX Art Museum Foundation

Rama IX Art Museum Foundation หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์

กับความสนพระทัยในการสร้างสรรค์จิตรกรรมสีน้ำ

ทูลถาม : ฝ่าพระบาททรงสนพระทัยการเขียนภาพเมื่อไร และอย่างไร

หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์

ผมสนใจการขีดเขียนตั้งแต่อายุ ๖-๘ ขวบ อยู่บ้านริมน้ำที่บางปะอิน ชอบดู เรือยนต์ เรือใบ เรือพ่วง เริ่มเขียนรูปเรือต่าง ๆ บนกระดานชนวน ต่อมาใช้ดินสอ บนกระดาษ

เวลาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ รัชกาลที่ ๖ เสด็จไปประทับแรมที่ พระราชวังบางปะอิน ผมชอบนั่งดูเรือยนต์ในขบวนหลวง จนจำรูปโฉมและชื่อของเรือ หลวงเกือบทุกลำ ชื่อคล้องกันดี เช่น ภูซังค์จำแลง กำแหงวายุบุตร ครุฑเหินระเห็จ กระบี่ไตรภพ ลพแหล่งลัด สวัสดิ์ประวาท อาศน์ละโว้ เป็นต้น ผมเขียนไว้ทุกลำ เป็นเรื่องเดียวที่ผมเอาจริง เรื่องอื่นไม่เอาไหน ๘ ขวบแล้วยังเขียน ก ข ไม่ได้ ที่โรงเรียน วาดเขียนใบไม้ต่าง ๆ เน้นฝีมือ

ทูลถาม : ฝ่าพระบาททรงเรียนรู้และฝึกฝนการเขียนภาพอย่างไร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนภาพสีน้ำ

หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์

เมื่อ ๔ ขวบ ผมโชคดีได้เข้าเป็นมหาดเล็ก พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๗ และโชคดีขึ้นอีกเมื่อโปรดเกล้าฯ ให้ไปเรียนวิชาการทหาร ซึ่งพระองค์ท่านได้ทรงจบโรงเรียนเสนาธิการฝรั่งเศส

ผมเข้าเรียนตั้งแต่อายุ ๑๓-๑๔ ปี ได้เรียนเรื่องศิลปะอย่างจริงจังอาทิตย์ละ ๔ ชั่วโมง มีครูจาก ศิลปากรของฝรั่งเศส "Beaux Arts" สอน มีรูปปั้นกรีกและโรมัน เช่น วินัส อะพอลโล ออกัสตัส ซีซ่า เฮอร์คิวลิส เป็นต้น มีขวดเหล้า ผลไม้ เทียน จาน ผ้าปูโต๊ะ นักเรียนจะเรียนอะไรได้ตามใจชอบ ด้วยดินสอธรรมดา ถ่านกิ่งงู่น พาสเทล หรือสีน้ำ ครูจะแนะนำวิธีวัดส่วนต่าง ๆ วิธีผสมสี วิธีจัดวางรูป ให้นักเรียนโดยคร่าว ๆ

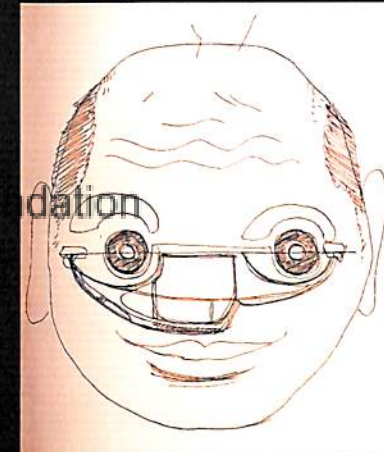
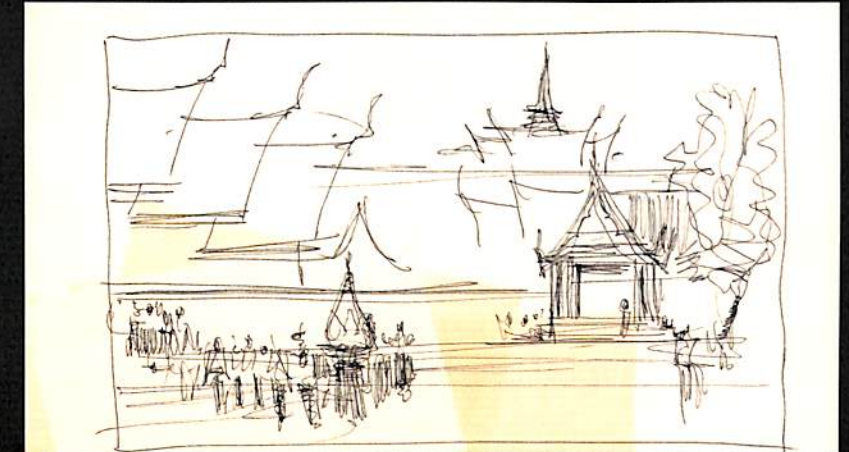
ส่วนในห้องเรียนประวัติศาสตร์ จะมีครูอีกคนหนึ่งเล่าเรื่องความเป็นมาของศิลปะตั้งแต่รูปตามผนังถ้ำจนถึงศิลปะร่วมสมัย ให้เห็นว่า มนุษย์ต้องการบันทึกชีวิตประจำวันและแสดงออกซึ่งความรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อม เมื่อได้คำแนะนำเช่นนี้แล้ว ผมรู้สึกอยากเขียนรูปอย่างจริงจัง เมื่ออายุ ๑๓ ขวบ คุณ "พ่อ-แม่" ฝรั่งเศส ให้สีน้ำทึบไม้ยี่ห้อ Bourgeois Aine ใหญ่มาก ผมเลยหัดเขียนเล่นทุกวัน เป็นการตุนบ้าง ดอกไม้ บ้าง ทิวทัศน์บ้าง

ทูลถาม : ฝ่าพระบาททรงนิยมเขียนภาพสีน้ำในลักษณะใด

หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์

ผมนิยมระบายสีน้ำที่เปียกและโปร่งใส สีน้ำเปียกจะมีภาพที่เกิดขึ้นเอง โดยสีเปียก ๆ จะไหลเข้าหากัน บางที "ระเบิด" ออกมา ซึ่งทางให้ผู้เขียนใช้จินตนาการต่อไป เป็นลักษณะที่ทำหายและน่าตื่นเต้น เช่นเดียวกับ ความบางและโปร่งใสเห็นกระดาษขาวทะลุ เห็นสีอ่อน ๆ ที่ระบายไว้ก่อน

นอกจากลักษณะดีเด่นดังกล่าวแล้ว ผมชอบสีน้ำที่ดูแล้วเห็นเรียบง่าย คล้ายว่า วาดปราดเดียวเสร็จ ไม่ประดิษฐ์ประดอย ระบายบาง ๆ ใช้การลงพู่กันอย่างประหยัด "Economy of Strokes" ใช้แสงจากความขาวของกระดาษ ดูเผินเดียวมีพลัง ถ้าดูพิศก็อาจจะเห็นว่า "ชู้ย" เป็นแนว "Impression" แนวประทับใจหรือลงตามากกว่าความเหมือน สีน้ำควรจะมีคุณภาพเช่นเดียวกับ "โทรเลข" ให้ความชัดเจนแต่ใช้ถ้อยคำน้อยให้ผู้ชมใช้จินตนาการโดยการชี้แนะและชักนำของศิลปิน

ทูลถาม : ฝ่าพระบาททรงสนพระทัยและชื่นชมศิลปินกลุ่มใดเป็นพิเศษ หรือศิลปินท่านใดและผลงาน ภาพเขียนของศิลปินท่านใดที่ให้อิทธิพลแก่การเขียนภาพสีน้ำของฝ่าพระบาท

หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์

ผมไม่ได้นิยมศิลปินกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ผมเป็นนักเรียน “หลายใจ” นับถือชื่นชอบงานของศิลปินหลายท่าน หลายชาติ ซึ่งจะเอ่ยชื่อหมดก็ไม่ไหว เมื่ออายุ ๑๔-๑๕ ชอบรูปคนของ Leonardo da Vinci, Michelangelo, Raphael, Botticelli ต่อมาชอบของ David, Delacroix, Rembrandt, Vermeer, Corot, Ingres

ต่อมาชอบสีน้ำอารมณ์ธรรมชาติของ Constable และ Turner ชอบรูป Greta Bridge ของ Cotman ต่อมาชอบฝีมือของ Sir William Russell Frint, Sir Frank Brangwyn, Cezanne, Raoul Dufy, Sisley, Manet, Julius Bissier, Paul Klee, John Singer Sargent, Andrew Wyeth, Winslow Homer, Eliot Ohara, Dong Kingman

คนที่ผมชอบว่าเขียนเอกลักษณ์ของสีน้ำที่สุดคือ Edward Seago รูปของท่านผู้นี้จะมี การออกกำลังน้อย แต่ได้ผลมากที่สุด ประหยัดสีและฝีพู่กัน ในที่สุด Edward Seago คงจะเป็นผู้มีอิทธิพลให้ผมมากที่สุด นอกจาก Sir William Russell Flint

ทูลถาม : ฝ่าพระบาททรงนิยมใช้กระดาษ สี และพู่กันอะไร และทรงเลือกใช้อย่างไร

หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์

ถ้าผมเลือกได้ตามใจ ผมจะใช้กระดาษหนา Arches หรือ Whatman 300 ปอนด์ เพราะถูล้างเพื่อปรุงแต่งโดยไม่ทำลายคุณภาพของกระดาษ ชอบผิวหยาบที่สุด “Rough texture” เพราะสามารถระบายให้ตกกระ “granulation” ก็ได้ ตัวดพู่กันแห้งให้ติดบ้างไม่ติดบ้าง “Dry brush texture” ...เดี๋ยวนี้ใช้กระดาษอะไรก็ได้

ผมใช้หลายยี่ห้อ เช่น Lefranc, Schminck, Rowney, Shiva แต่ส่วนมากจะเป็น Winsor & Newton ที่เลือกคุณภาพ “Artists' quality” เพราะความโปร่งใส “Transparency” ของเขายอดเยี่ยมจริง ๆ ผมใช้แม่สี Light red, Ultramarine blue, Raw sinenna เป็นชุดแรก Rose madder, Cobalt blue, Yellow ochre เป็นชุดที่สอง และ Winsor red, Winsor blue, Winsor yellow เป็นชุดที่สาม สีสำหรับช่วยเน้นอารมณ์ต่าง ๆ มี Winsor green, Sap green, Indigo burnt, Umber burnt sienna

ผมใช้พู่กัน sable เพราะสปริงดี และทนทานมา ๖๐ ปีแล้วก็มี เดิวนั้นมีพู่กันสังเคราะห์ ราคาถูกกว่าและดีพอใช้ ส่วนมากผมใช้พู่กันใหญ่ เบอร์ ๘ เบอร์ ๑๒ กลม และพู่กันแบน ๑ นิ้ว ๑/๒ นิ้ว ๑/๔ นิ้ว มีพู่กันเล็กไว้ลากเส้นหรือวาดกิ่งไม้

ทูลถาม : ฝ่าพระบาททรงนิยมใช้เทคนิคหรือกลวิธีในการระบายสีน้ำอย่างไร

หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์

เราต้องรักษาความโปร่งใส “Transparency” ความโปร่งแสง Translucence ฉะนั้น เราไม่ควรระบายสีแก่ “ดำ” ให้หนา เพราะจะดูเหมือนกระดานดำในโรงเรียน เราจะต้องใช้แสงจาก สีขาวของกระดาษ เราจะสร้างพลังด้วยการลงตา โดยเอาสีแก่ตัดกับสีอ่อน สีตรงข้ามกันไว้ติดกัน เช่น เขียวกับแดง เอาของใหญ่ไว้เข้มของเล็ก ใช้การโต้แย้งหรือ Contrast เหล่านี้ แล้วศิลปินจีน ยังมีเน้นสีเปียกไว้ได้กับสีแห้งเป็นความน่ารักของสีน้ำ มีเสน่ห์โดยไม่ต้องใช้สีแรงหรือขนาดใหญ่

ทูลถาม : ฝ่าพระบาททรงคิดว่า ขณะนี้ศิลปินร่วมสมัยในประเทศไทยเป็นอย่างไร และภาพเขียนของสีน้ำของศิลปินไทยเป็นอย่างไร

หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์

ศิลปะร่วมสมัยของไทยเราพัฒนามาครึ่งศตวรรษ อิทธิพลของอาจารย์ศิลป์ พีระศรี ศิลปินไทยมีความสามารถสร้างสรรค์ นำความเป็นไทยทางจิตใต้สำนึกมาใช้ในรูปนามธรรม

นอกจากความสามารถของศิลปินที่จะสร้างผลงานออกมามากมาย ยังมีหลายวงการที่ส่งเสริม จัดประกวดและมอบรางวัลงาม ๆ เช่น มหาวิทยาลัยศิลปากร ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกลีกรไทย การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย Esso, Toshiba และ Panasonic ถ้าออกโรงไม่ครบก็โปรดักต์คนแก่ แถมยังมีตลาดรองรับอีกด้วย นอกจากผู้รักศิลปะจะซื้อผลงานเหล่านี้ ความเติบโตของการจัดสรรที่อยู่อาศัย ทำให้มีสถาปนิกและมัณฑนากรซื้องานศิลปะไปแต่งอาคาร ทำให้วงการศิลปะเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว

ในระยะหลังนี้ ศิลปินสีน้ำปรากฏตัวขึ้นเป็นจำนวนมาก ที่เขียนตามลักษณะดังกล่าวข้างบนนี้ ผู้รักภาพสีน้ำมีทางเลือกผลงานดี ๆ ตามนิทรรศการต่าง ๆ **ผู้นิยมทั่วไปก็เริ่มเข้าใจสีน้ำมีใช้ของเด็กเล่น หรือสำหรับศิลปินผู้ยิ่งใหญ่ใช้ร่างภาพสำหรับงานสีน้ำมันชิ้นใหญ่ เป็นที่รับทราบแล้วว่า สีน้ำเป็นสื่อที่มีเอกลักษณ์ดีเด่นน่ารักของตัวเอง**

สำหรับศิลปินไทยร่วมสมัย ผมชื่นชมมากมาย ไม่ว่าจะเป็น เพื่อ หริพิทักษ์ เขียน ยิ้มศิริ สวัสดิ์ ตันติสุข ชลูด นิ่มเสมอ มานิตย์ ภู่อารีย์ ประหยัด พงษ์ดำ อังคาร กัลยาณพงศ์ จุลทรรค์ พยาธรรณท์ ประเทือง เอมเจริญ ถวัลย์ ดัชนี กำจร สุนพงษ์ศรี นนทิวรรณ จันทะพะลิน วิรุณ ตั้งเจริญ พิษณุ สุภณมิตร ฯลฯ สีน้ำของ เณลิ้ม นาศิริรักษ์ คิต โกศลวัฒน์ อารี สุทธิพันธุ์...ขอภัยที่เอ่ยนามไม่หมด

ศาสตราจารย์ ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ : ผู้ทูลถาม

๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๑

AS INTERVIEW WITH PRINCE KARAWIK

Q: How and when did you become interested in art?

A: It started when I was between six and eight. We had a house at Bang Pa-In, by the river, and I began drawing the various kinds of boats sailing ups and down. I took particular pleasure in studying and drawing in the barges in the royal procession when King Rama VI came to visit.

Q: How did you learn to draw and use oils?

A: When I was nine I was lucky enough to become a page of King Rama VII, and even more lucky when he sent me to study military matters where he himself had studied in France. I studied there from thirteen to eighteen and to four very serious hours of art each week. We had a teacher from the Beaux Arts College. There were Greek and Roman sculptures, wine bottles, fruit, ewers, plates, drapery, and we were allowed to do what we liked, with pencil, charcoal, pastels or watercolours, teacher's guidance.

In history class, another teacher told us about from prehistoric times to the present, showing us how mankind tried to record life as he was it and what he felt. With this background, I myself felt the urge to paint, and when I was thirteen my French guard: ans gave me a set of oil paints which practised with every day.

Q: Which group of painters attracted you most?

A: I was not choosy. Indeed as a student I was rather promiscuous, taking a fancy to artists of various ages and countries. When I was fourteen of fifteen I loved Leonardo da Vinci, Michelangelo, Raphael and Botticelli. Later I turned to David, Delacroix, Rembrandt, Vermeer, Corot and Ingres. My special favourite, however, was Edward Soergel who influenced me most after Sir Willion Russell Flint.

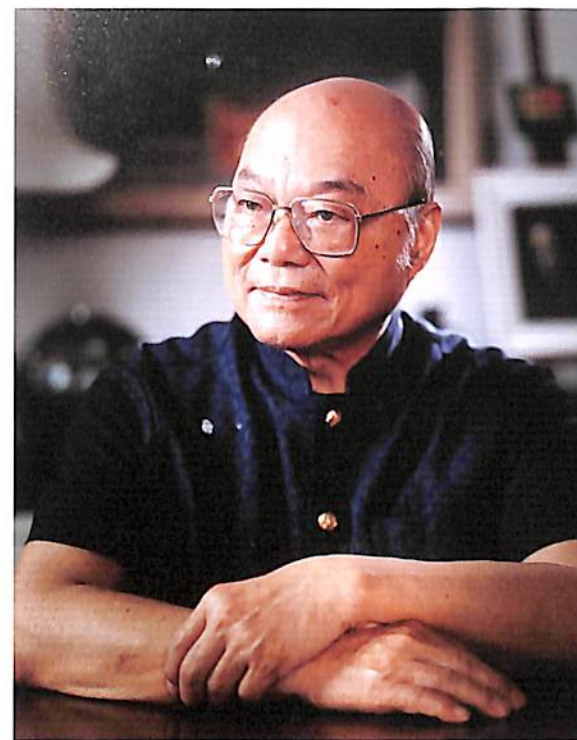
Q: What do you think of contemporary artists in Thailand and their work?
A: Contemporary art has been developing here of the past half-century, and under the influence of Silpa Bhirasri Thai artists have grown in creativity, with an ability to express the Thainess of their subconscious in material ways.

In addition to the artists themselves and their creative productivity, many agencies have worked hard to promote art here, for instance the University of Fine Arts, Bangkok Bank Ltd., Thai Farmers Bank, The Petroleum Organization of Thailand, Esso, Toshiba and Panasonic. If I have missed any out, please forgive an old man. The market for art has also grown. Not only do more people appreciate art, but the growth in housing has enabled architects and decorators to buy works of art for their projects, prompting art circles to expand very quickly.

More recently watercolours have become much more appreciated as people realize they are not just toys or for artists to use to sketch their cartoons for oils. Watercolours are now recognized as having a charm and character of their own.

Contemporary Thai artists whom I particularly admire include Fua Hariphitak, Khian Yimsiri, Sawat Tantisuk, Chaloot Nimsamoe, Manit Phoo-ari, Prayat Phongdam, Ankhan Kalyanaphong, Chulathat Phayakharanon, Prathuang Emcharoen, Thawan Datchanee, Kamchorn Sunphongsri, Nonthiwat Chanthanaphalin, Virun Thancharoen, Phitsanu Suphanimit, and the watercolours of Chaloe Nakhirak, Khit Kosonwat, Ari Sulthiphan, but forgive me that I cannot name them all.

Dr. Virun Tangcharoen, interviewer
17 October, 1998

หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์

Rama IX Art Museum Foundation

และจิตรกรรมสีน้ำของท่าน

ด้วยสภาพการจัดห้องอย่างมีรสนิยมและแบ่งบอกถึงรสนิยมทางด้านศิลปะ นอกจากเครื่องเรือนสิ่งของเครื่องใช้ และภาพถ่ายที่แบ่งบอกถึงชาติตระกูลแล้ว จิตรกรรมและประติมากรรมหลายต่อหลายชิ้นที่ประดับไว้บนผนังและมุมต่าง ๆ บอกถึงจิตใจที่ประณีตงดงามของเจ้าของบ้านด้วย

ภาพรอยฟุ่กันที่อิสระสวยงามคล่องตัวของศิลปินญี่ปุ่น ที่เขียนทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

ภาพเขียนต้นทางนกยูง ดอกสีส้ม รอยฟุ่กันสีน้ำพลิกพลิ้วร่ายเรียบคมและพริ้วเลื่อนสง่าและงามนัก ผลงานของอาจารย์สวัสดิ์ ตันติสุข

ภาพพิมพ์ขาวดำแมว ๒ ตัว สีลาเคลื่อนไหว

ฝันถึงเมืองไทย ๒๔๘๐ "In a child dream" from abroad 2480 Bidenden, Kent
ขนาด ๓๘x๕๗ ซม. Size 38x57 cm.
ผลงานสะสม From the Collection of
ม.จ.การวิก จักรพันธุ์ H.S.H. Prince Karawik Chakrabandhu

ด้วยการตัดสินใจของมีระดับศาสตราจารย์ประยัดพงษ์ดำ

ภาพพิมพ์แสงเงาที่คุ้นตาของ ปรีชา เถาทอง ประติมากรรมแกะไม้ของ ธาณี ท้าววัฒนะ (ศิลปินรุ่นกมล ทัศนัญชลี รณรงค์ ถนอมทัพ) ประติมากรรม "ตากบยาย" รูปทรงเรียวลวดคู่ขนาน ๒ รูปทรงในแนวตั้งรูปทรงคนที่เรียบง่ายและกลมกลืนอย่างที่สุด ความแตกต่างเพียงน้อยนิดของ ๒ รูปทรงอยู่ตรงบริเวณที่แสดงนัยถึงสะโพก "ยาย" ที่กว้างกว่าสะโพก "ตา" และประติมากรรมแกะไม้ขนาดใหญ่ ผิวหยาบจากรอยสิ่ว สะท้อนให้เห็นถึงพิธีกรรมอย่างอินเดียแดง

และจิตรกรรมสีน้ำขนาดกระทัดรัด ๓-๔ ชิ้นของเจ้าของบ้าน หม่อมเจ้าการวิก จักรพันธุ์